

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

P. Lensink

BEL/IOT

Telefoonnummer +31235144343

lensinkp@noord-holland.nl

1 | 5

Betreft: Cluster Energie Strategie NZKG

Verzenddatum

09 SEP. 2021

Kenmerk

1700640/1700653

Geachte leden,

Hierbij verzoeken wij u deze brief (met bijlagen) ter bespreking op de B-agenda van de commissie Ruimte, Wonen en Klimaat van 20 september 2021 te plaatsen.

Uw kenmerk

Wat is de reden?

Inleiding

De energietransitie zorgt voor grote uitdagingen in Nederland. Als we onze jeugd een duurzame toekomst willen geven, dan kunnen we niet wachten en moeten we nu echt aan de slag. In 2019 hebben we landelijk heldere afspraken gemaakt in het Klimaatakkoord. In het Noordzeekanaalgebied is het projectbureau NZKG daarmee aan de slag gegaan. Al eerder presenteerde de industrie haar verduurzamingsplannen, in het *Vliegwiél NZKG* en het *Regioplan NZKG*. Deze zijn weer een stap verder gebracht in de eerste Cluster Energie Strategie (CES 1.0) Noordzeekanaalgebied. Het is de uitkomst van een intensieve samenwerking tussen de bedrijven, netbeheerders, gemeenten en provincie. Het industrieel cluster heeft een gezamenlijke, integrale ambitie om de doelstellingen van het Klimaatakkoord in het NZKG te halen. En ook de kansen die de energietransitie met zich brengt ten volle te benutten.

In deze eerste CES is de ontwikkeling van vraag en aanbod van energie als gevolg van verduurzaming van de industrie in beeld gebracht. Vervolgens is geïnventariseerd welke energie-infrastructuur randvoorwaardelijk is om de realisatie van de beoogde verduurzamingsplannen te kunnen faciliteren en zo te voldoen aan de klimaatdoelstellingen, namelijk de helft minder CO₂-uitstoot in 2030 en nagenoeg klimaatneutraal in 2050.

Met het uitwerken van deze ambitie en de bijbehorende projecten doet het industrieel cluster de gezamenlijke toezegging om zich in te zetten voor het realiseren van deze doelstellingen. Daarmee is het cluster er nog niet, alle projecten in de CES moeten nog door de relevante

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Dreef 3
2012 HR Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

besluitvormingsprocessen worden geleid. Hierkomen de vragen of het ruimtelijk in te passen is, met oog voor leefbaarheid, milieu, gezondheid en onze natuur uiteraard aan bod. Ook goede afstemming met de omgeving en inwoners zal bij de concretisering van de projecten vorm krijgen.

Aanleiding en ambitie van de CES

Om de klimaatdoelen van het klimaatakkoord te halen stellen de zes industrieclusters een Cluster Energie Strategie (CES) op¹ om inzichtelijk te maken welke energie-infrastructuur nodig is ten behoeve van de verduurzaming van de industrie. Tijdig beschikbare energie-infrastructuur is een randvoorwaarde voor het behalen van de afgesproken klimaatdoelen, het behouden van de aanwezige industrie en aantrekken van nieuwe bedrijvigheid en innovatie. Bestaande infrastructuur moet uitgebreid (elektriciteit) of nieuw ontwikkeld worden (waterstof, CO₂, warmte). De CES stelt overheden, netbeheerders, bedrijven en energieproducenten in staat dit beter op elkaar af te stemmen en te versnellen.

In het NZKG heeft het projectbureau NZKG namens het bestuursplatform Energietransitie de CES 1.0 NZKG opgesteld. De CES wordt aangeboden aan het ministerie van EZK.

De CES 1.0 is de eerste Cluster Energie Strategie in een meerjarig traject waarbij iedere twee jaar een herijking plaatsvindt. Door dit cyclische proces kunnen nieuwe gesprekspartners, nieuwe technologie, veranderende omstandigheden en voortschrijdend inzicht steeds effectief en tijdig worden opgenomen in de CES.

Energie infrastructuur projecten

De projecten in de CES NZKG zijn nodig voor de industrie in het gebied om te kunnen verduurzamen en de doelstellingen uit het Klimaatakkoord in 2030 te behalen. *Op basis van een inventarisatie van vraag en aanbod van energie is in beeld gebracht welke energieinfrastructuur randvoorwaardelijk is voor de gestelde CO₂ reductie doelen.*

Op basis hiervan zijn drie sleutelprojecten van nationaal belang geïdentificeerd die voorlopig zijn geselecteerd voor het Meerjarenprogramma Infrastructuur Elektriciteit en Klimaat (MIEK):

1. Verzwaring van het elektriciteitsnet (acht deelprojecten);
2. Aanleg van de Regional Integrated Backbone (RIB) voor waterstof tussen IJmuiden en de Amsterdamse haven;
3. CO₂-netwerk (Athos) voor opslag van CO₂ onder de Noordzee.

De CES 1.0 bevat naast bovengenoemde projecten van nationaal belang een regionale programmering (projecten van regionaal belang). De opgenomen projecten van regionaal belang zijn;

1. Een stoomnet in de Amsterdamse Haven
2. Een lokaal waterstofnet in de haven (H2avennet)
3. Een waterstofnet voor Zaandam (ZaannetH2)
4. De verzwaring van het regionale elektriciteitsnet
5. Een (rest)warmtenet van de industrie in de IJmond

¹ Kabinetsbesluit naar aanleiding van het advies van de Taskforce Infrastructuur Klimaatakkoord Industrie (TIKI)

Eerste indicatie ruimtelijke en milieu-impact

Met bovengenoemde projecten is een CO₂ reductie van 50% te behalen. Hiermee behoudt de industrie haar 'license-to-operate'. Naast CO₂ reductie leveren de projecten in de CES ook een fijnstof reductie van 35% en een NO_x reductie van 35%. Hiermee dragen de projecten in de CES bij aan behoud van huidige directe en indirecte werkgelegenheid en bieden de in deze CES voorgestelde energie-infrastructuur projecten een nieuw perspectief op de arbeidsmarkt. Hiervan profiteren naar verwachting zowel de bestaande energiesector als andere sectoren in de maakindustrie, die relevante (toe)leveranciers zijn voor specifieke systemen, componenten en onderdelen nodig voor de energie-infrastructuur. Ook trekt het nieuwe (innovatieve) bedrijvigheid aan, met name rondom waterstof en CCU. Inzake de ruimtelijke inpassing van de projecten is een eerste inventarisatie gedaan.

Voor elektriciteit lijken de meeste projecten en tracés inpasbaar. Wel vragen de afzonderlijke projecten nog nadere afstemming en uitwerking en zijn er ten aanzien van een aantal zoekgebieden nog uitdagingen.

Voor waterstof, de Regional Integrated Backbone (RIB), zal voornamelijk gebruik worden gemaakt van bestaande gasleidingen. De elektrolyzers Tata en Vattenfall komen (Hemweg) komen op respectievelijke eigen terreinen. Aandachtspunten in de nadere uitwerking hierbij zijn o.a. milieu (geluid) en veiligheidscontouren. Voor het H₂avennet zijn voor de nieuwe leidingen in het havengebied drie opties in verkenning. De plannen van ZaannetH₂ bevinden zich nog in een vroege fase en hebben nog geen concrete uitwerking.

Voor het CCS tracé van Athos kunnen bestaande leidingen worden hergebruikt. Het compressorstation zal op Tata terrein komen, hiervoor worden drie mogelijke locaties verkend. In de toekomst is aansluiting van AEB op Athos een mogelijkheid. Er zal dan een nieuw leidingdeel moeten worden aangelegd en er zal een compressorstation bij AEB komen te staan. Andere CCS opties voor AEB zijn aansluiting op Rotterdam/OCAP of vervoer van vloeibaar CO₂ via schip.

Voor het stoomnet in het Westelijk havengebied Amsterdam zijn drie tracé opties gedefinieerd. De ruimtelijke inpassing hiervan wordt verkend maar kent op enkele plekken knelpunten.

Het wamtenet IJmond bestaat uit wamtenetten in deelgebieden die uiteindelijk met elkaar verbonden moeten worden met een wamtebackbone die ook het kanaal doorkruist. Voor het wamtenet in Velsen lopen contractgesprekken, de plannen in Beverwijk bevinden zich nog in de uitwerkingsfase.

Nadere ruimtelijke uitwerking van de afzonderlijke projecten en een integrale afweging in het kader van o.m. de Verstedelijingsstrategie van de Metropoolregio Amsterdam (VS MRA) is noodzakelijk. De nadere uitwerking over de effecten op o.m. fysieke ruimte en gezonde leefomgeving volgt in de concretiseringsfase van de projecten, als onderdeel van het vergunningsverleningstraject. Mogelijk komen hier nog knelpunten naar voren en zullen mitigerende maatregelen nodig zijn.

Deze ruimtelijke besluitvorming verloopt volgens bestaande planvormingsprocedures van de betrokken overheden en bestuurlijke

gremia en in het kader van de verstedelijkingsstrategie, NOVI-gebied en bestuursplatform NZKG.

Wat vragen wij aan de commissie?

Het betreft een bespreknotitie om de cie. te informeren over de lopende ontwikkelingen tav de CES NZKG. Dit is het aanbod van de industrie om de doelstellingen uit het Klimaatakkoord (2019) te kunnen realiseren.

Om welk GS-besluit gaat het?

Op 7 september 2021 heeft Gedeputeerde Staten de Cluster Energie Strategie (CES) NZKG vastgesteld en ingestemd om de CES bij het Ministerie van EZK ten behoeve van de MIEK-procedure via het bestuursplatform Energietransitie NZKG in te dienen.

Op welk beleidskader is dit voorstel gebaseerd?

- Klimaatakkoord (Voordracht 80-2019)
- Actie Programma Klimaat PNH
- Regionale Energie strategie NHN en NHZ 1.0
- Bouwstenen adaptieve uitvoeringsstrategie energie infrastructuur
- Waterstofstrategie Provincie Noord Holland.

Is dit voorstel eerder behandeld in een commissie of in PS?

Behalve een technische briefing op 2 september 2021, is er geen eerdere behandeling geweest in een commissie of PS.

Wat zijn de effecten van het voorstel?

In de concretiseringsfase worden de effecten van de genoemde projecten op het gebied van ruimte, milieu (geluid, omgevingsveiligheid etc.), gezondheid, natuur en economie nader uitgewerkt als onderdeel van het vergunningsverleningstraject.

Wat zijn de financiële aspecten/risico's?

Provincie Noord-Holland is deelnemer in het bestuursplatform NZKG en is vanuit die hoedanigheid tevens een van de bijdragende partijen. Het indienen van de CES 1.0 op zichzelf heeft geen directe financiële gevolgen.

Met wie is dit (extern) afgestemd?

Met alle deelnemende partners in het bestuursplatform NZKG

Heeft (burger)participatie plaatsgevonden? Op welke manier?

Nee. Er heeft geen (burger)participatie plaatsgevonden. In de concretiseringsfase zal per project invulling worden gegeven aan participatie door de betrokken partijen.

Wanneer en hoe is/wordt over dit besluit gecommuniceerd?

Informatiebijeenkomst in raden, informatie Webinar voor betrokken bedrijven en omgeving. De CES wordt door de voorzitter van het

bestuursplatform NZKG Energietransitie, Gedeputeerde Edward Stigter, aangeboden aan Minister van EZK.

Vindt er een evaluatie van dit besluit plaats?

Nee, er komt geen evaluatie van dit besluit.

Is er een link met Europa?

Ja. De link met Europa is het Europese klimaatbeleid

Wat is de vervolgprocedure?

Met deze CES 1.0 is de ambitie van het NZKG geformuleerd en zijn de projecten gedefinieerd, daarmee is de eerste stap gezet.

Na vaststelling van de CES 1.0 wordt de omgeving geïnformeerd door middel van een of meer (digitale) bijeenkomsten waar de CES in de bredere context van de energietransitie wordt toegelicht. Het Rijk gaat aan de slag met de CES uit de verschillende industrieclusters en zal beoordelen welke infrastructuurprojecten van Nationaal belang zijn en geselecteerd zullen worden voor het Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (MIEK). Hiervoor zal het Rijk vervolgens een startnotitie voor opstellen.

Nadere uitwerking van de afzonderlijke projecten over de effecten op o.m. fysieke ruimte en gezonde leefomgeving volgt in de concretiseringsfase van de projecten. Een integrale afweging in het kader van o.m. de MRA Verstedelijkingsstrategie zal ook plaatsvinden. De besluitvorming van deze trajecten verloopt volgens de daarvoor aangewezen procedures van de betrokken overheden en bestuurlijke gremia en in het kader van de verstedelijkingsstrategie, NOVI-gebied en bestuursplatform NZKG.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

1 bijlage(n)

CES NZKG